

Karácsony a fronton

Kelt: Oroszországban,
1942 dec. 28.

Karácsonyest: szépen hull alá a hópehelyből alkotott milliányi csillag. Lassan innen is onnan is összegyűlünk az általunk épített Honvéd-otthonba, ahol a szentestét rendeztük Galambos főtisztelendő úrral. Jelen voltak az összes tisztek és a legénység. Rövid műsoros est. Szavalat, ének, majd beszéd, miközben kigyúlnak a karácsonyfának gyertyái, mely szépen, mint odahaza, fel van díszítve. Örömkönnyek gyűlnek szemünkbe és összeszorul kemény férfias ajkunk, mert sírni egyikünk sem akar: katonák vagyunk!

Öröm, öröm gyűl szívünkben, de ki tudja, hol s merre jár lelkünk. Talán a szülők mellett, vagy édes kis gyermekek odahaza mosolygó alakjai között bukdácsolunk láthatatlanul, vagy a pécsi pálos kolostor kis kápolnájában szorong egy örömmel és boldogsággal telt lélek a szeretet szárnyán odarepülve? Ki tudja? ... Míg gondolataink a kilométerek ezreit szelik, addig a halál és az élet néz farkasszemet egymással. «Mennyből az angyal...» ének halk foszlányaira térünk magunkhoz és énekeljük mi is a kórossal együtt: «Lejött hozzátok, pásztorok, pásztorok...»

Szép volt és felejthetetlen ez a szentest a fronton. Pont éjfélkor volt itt az éjféli szentmise és kemény katonák szerető szívdobogása és tiszta lelke között jött el a negyedévszázad óta innen száműzött isteni Kisded erre az orosz földre. Magyar fegyverek őrizték az édes kis Jézusnak a tábori oltárra való leszállását a mennyből. Ágyúdörgés és repülőgépzúgás közben jött le a kis Jézus, hogy megmutassa, nem hiába a küzdelem és az áldozat, mert Akiért küzdünk, eljött közibénk, békét és boldogságot hozva a tiszta lelkeknek és szíveknek. Elhozta Önönmagát a Kisded, mert nagyon szeretett.

Szép volt és megható életemnek ez a karácsonya.

Emlékezni fogok rá, míg élek.

Tábori posta: 261/69.

Mária a világirodalomban

A könyvek egész garmadáját hordja a kereszténység évszázadok során véghetetlen sorban mintegy lépcsőkül az ő örök trónusához. Már az első századokban megindul a Mária-legendák tündöklő áradata, hogy az evangéliumok józan szükséztelenségét a termékeny és forrószárnyú fantáziával pótolják (Jakab, Tamás, Máté apokrif evangéliumai). A túlburjánzó legenda-költés s egyéb eretnekizű eltévelyedések ellen az Egyház fölemeli tiltó szavát s a legnagyobb egyházatyák egyike, Szent Jeromos félelmes biblikus tudásával, fölényes értelmének maró gúnyával perzseli semmivé korának Mária-gyalázó ostoba eretnekeit (Helvidius, Jovinianus).

S a disputáló próza hamarosan a legtisztább költészetben virágozik ki: megszületik a keresztény vers! Szétveti a merev, halott és pogány klasszikus formákat, csengő rímekben, újszerűtű versszakokban kacag és gyöngyözik. «S a szép latin rímek csilingelő ékkövei legpazarabbul a Boldogasszony köntösének szegélyét tűzik tele» (Babits Mihály: Amor Sanctus). S a lassan elmerülő antik világ határán már új hangot üt meg Szent Paulinus püspök, Szent Damazus pápa és Szent Ambrus püspök költészete, amikor Szent Ágoston messzeragyogó zsenije mellett felizzik Prudentius lírájának lánvája is. «Sodró erővel áradnak belőle az érzelmek... lángoló szavak színes selymébe öltözteti képzeletének, álmainak és áhítatának... mélységeit. De... költészetének minden csillogó pompája azokban a himnuszokban tárul fel, amelyek Mária dicséretét zengik, izig-vérig keresztény szívvel, izig-vérig keresztény ritmusokkal» (Lévay Mihály: A Boldogságos Szűz Mária). Sedulius még szigorú hexaméterekben, de már evangéliumos ujjongással köszönti Őt s legtöbb Mária-misének az ő szavaival kezdődik:

«Szentanya, üdvözlégy! Méhedből jött a Király, ki földet-egyet tart százakon át birodalmas erővel...»

(Babits M. ford.)

S hogy csak a legnagyobbakat említsük: «Mind a latin, mind a görög keresztény költőket felülmúlja Mária-költészetének gazdagságával a szíriai Efrém... istenáldotta költő: ellenállhatatlanul és hatalmas erővel árad belőle